

1. Referentie

Referentie	Crul, M. & L. Heering (eds.) (2007). <i>The integration of the European second generation (TIES): a survey in Amsterdam and Rotterdam</i> . Amsterdam/The Hague: IMES/NIDI. 155 p.
Taal	Engels
ISBN – ISSN	978 90 8964 061 1
Publicatievorm	boek

2. Abstract

Hoe presteert de tweede generatie op de arbeidsmarkt? Heeft de Turkse en Marokkaanse tweede generatie andere en betere banen dan hun ouders? Klopt het beeld dat vrouwen met een Marokkaanse achtergrond – die het volgens de media en ander onderzoek beter doen dan de mannen uit hun groep – ook betere banen hebben dan de mannen? En wat zijn de ervaringen van deelnemers aan het TIES-onderzoek met discriminatie op de arbeidsmarkt?

3. Trefwoorden

Thema('s)	Werk
Trefwoord(en)	Diversiteit, interculturaliteit

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	L. Heering Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) Postbus 11650 2502 AR Den Haag 070 3565200 info@nidi.nl

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe presteert de tweede generatie migranten op de arbeidsmarkt?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Schriftelijke vragenlijst, gesloten vragen
Onderzochte groep	Turken en Marokkanen tussen 18 en 35 jaar oud, van wie de ouders in Turkije of Marokko zijn geboren
Bereik	Tweede generatie allochtonen in Amsterdam en Rotterdam

7. Resultaten

	Veel tweede generatie Turkse en Marokkaanse mannen werken, net als hun vaders die als gastarbeiders naar Nederland kwamen, in de industrie, de bouw of de transportsector. Vrouwen van die generatie zijn vooral werkzaam in de dienstverlening, de zorg en het onderwijs. In Amsterdam en in Rotterdam, waar het TIESonderzoek werd gehouden, zijn ook veel mensen werkzaam in de handels- en financiële sector.
Beroepsniveau	Turken en Marokkanen van 18-35 jaar die in Amsterdam en Rotterdam, van wie de ouders in Turkije of Marokko zijn geboren, een beroep op een veel lager niveau hebben dan hun leeftijdsgenoten met Nederlandse ouders. Van de tweede generatie Turken en Marokkanen heeft de helft een beroep op elementair of laag niveau, van de autochtone werknemers is dat slechts één op de vijf. Dat verschil kan voor een deel worden verklaard door het feit dat de autochtone jongeren in het onderzoek gemiddeld een paar jaar ouder zijn dan hun stadsgenoten van allochtone afkomst. In de loop der jaren krijgen mensen in de regel immers betere banen. De vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst die op de arbeidsmarkt actief zijn doen het inderdaad beter dan de mannen uit deze groepen. Wel moet worden opgemerkt dat één op de zes vrouwen uit de Turkse groep en één op de acht vrouwen uit de Marokkaanse groep niet participeert op de arbeidsmarkt maar het huishouden doet en voor de kinderen zorgt. Er is dus sprake van een groep geëmancipeerde vrouwen die op de arbeidsmarkt actief is en goede banen bemachtigt. Bij de autochtone groep is er nauwelijks verschil in beroepsprestige tussen mannen en vrouwen. Bovendien komt het in deze groep op deze leeftijd nauwelijks voor dat vrouwen thuisblijven om voor kinderen te zorgen. In aanmerking genomen dat de moeders van de tweede generatie nauwelijks actief zijn op de arbeidsmarkt is er vooral door vrouwen veel gewonnen in één generatie. Mensen van 25 jaar en ouder hebben gemiddeld genomen betere banen dan jongeren. De grootste winst in beroepsprestige wordt geboekt bij de autochtonen en zo wordt het verschil met de twee tweede generatie groepen groter met het stijgen van de leeftijd. Mensen van 25 jaar en ouder met Nederlandse ouders hebben gemiddeld dus veel betere banen dan jongeren met Turkse of Marokkaanse ouders. Omdat de Marokkaanse groep de jongste is van de drie doet de helft van hen 'mee' in deze cijfers. De andere helft zit nog op school of combineert werk en studie. Aangezien een aanzienlijk deel van hen hoger onderwijs geniet kunnen de uiteindelijke uitkomsten voor deze groep gunstiger zijn dan op dit moment kan worden vastgesteld.
Discriminatie	Bij Anti Discriminatie Bureaus en Meldpunten kan iedereen melding maken van ervaringen met discriminatie. De meeste klachten hebben betrekking op situaties die zich voordoen op de arbeidsmarkt. Belangrijkste klacht is dat er onregelmatigheden zijn tijdens sollicitatiegesprekken. In zes van de tien door Marokkanen gemelde gevallen ging het om minstens één zo'n ervaring in het afgelopen jaar. Turken melden dit probleem in iets mindere mate, al gaat het ook bij hen in de helft van alle meldingen om dit probleem. Tweede in de rij van klachten zijn vijandelijkheden op de werkvloer: ongeveer een kwart van de klachten van Turken en Marokkanen gaat hierover. In het TIES-onderzoek is gevraagd naar eigen ervaringen met discriminatie. Discriminatie wordt daarbij omschreven als "vijandigheden of een oneerlijke behandeling vanwege uw afkomst of achtergrond". Hier worden de ervaringen met het zoeken naar een baan weergegeven en gekeken of die van de Marokkaanse en Turkse groep van elkaar verschillen, of het uitmaakt of iemand in Amsterdam of in Rotterdam woont en, ten slotte, of de ervaringen van mannen verschillen van die van vrouwen. De ervaringen van de Turkse en de Marokkaanse groep lijken gemiddeld genomen op elkaar. Ruim tweederde geeft aan zelden of nooit te maken te hebben gehad met discriminatie. Ongeveer één van elke zes respondenten gaf aan dat het hen af en toe is overkomen. Er zijn ook geen noemenswaardige verschillen gevonden tussen mannen en vrouwen en tussen de steden.
Tot slot	De oudste groep van de tweede generatie jongeren uit het TIES-onderzoek is actief op de

	arbeidsmarkt. Zij hebben in veel hogere mate dan hun uit Nederlandse ouders geboren stadsgenoten banen op een laag niveau met weinig prestige. Als naar de 25-plussers wordt gekeken dan blijken de verschillen tussen de tweede generatie en de autochtone vergelijkingsgroep te zijn toegenomen. Tweede generatie vrouwen doen het inderdaad beter dan de mannen uit hun groep op de arbeidsmarkt. Vooral de vrouwen hebben een enorme stap gezet in één generatie; hun moeders zijn zeer laag opgeleid en nauwelijks te vinden (geweest) op de arbeidsmarkt, terwijl deze vrouwen het beter doen dan mannelijke generatiegenoten.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Heering, E.L. (2008). Integratie tweede generatie in Nederland; TIES-project onderzoekt positie en denkbeelden van kinderen van immigranten. *Demos, bulletin over bevolking en samenleving* 24 (8): 1-2.

Heering, E.L. & S.C.G. ter Bekke (2008). Een betere baan dan je ouders. *Demos, bulletin over bevolking en samenleving* 24 (8): 5-6.